

Акценти

ПЕСТИМ В БАНКИТЕ, ЗА ДА ЖИВЕЕМ НА КРЕДИТ

Държим 36 млрд. лева на депозит, но имаме и 18 млрд. лева кредити за връщане.
В страната се въртят над 65 милиарда лева в банкноти.

Българските домакинства държат в банки 36.097 млрд. лв., което е 45% от Брутен вътрешен продукт. Това показват данни от сайта на БНБ, валидни към края на септември тази година.

Спестяванията на българите в банки само за година време са се увеличили с 8,6% спрямо същия период на миналата година. В същото време, паралелно със спестяванията, българите продължават да теглят кредити и трупат задължения към банки и други финансови институции, които обаче са два пъти по-малко от спестяванията в банките.

Към края на септември, по данни на БНБ, кредитите, които имат да връщат българските домакинства, са в размер на близо 19 млрд. лева /18.570 млрд. лева/. От тях потребителските са над 7 млрд. лева и намаляват с 0.3% на годишна база. Останалите кредити са ипотечни.

Аналогична е ситуацията и при неправителствения сектор. На годишна база депозитите на неправителствения сектор нарастват с 6.8% през септември, до 54.942 млрд. лв., което е 68.5% от брутния вътрешен продукт, показват изнесените от Българска народна банка данни. През август също е констатирано повишение от 6.3% на сто. Увеличават се и парите в банките на нефинансовите предприятия, които са прехвърлили 15 милиарда лева, докато влоговете на финансовите институции имат спад от 5.2% на годишна база, показват още цифрите.

В края на септември 2013 г. кредитите за неправителствения сектор са 54.588 млрд. лв. (68.1% от БВП) при 54.360 млрд. лв. към август 2013 г. (67.8% от БВП).

В края на септември в обръщение в страната са банкноти на стойност 65 милиарда и 218 милиона лева.

Трибуна Арсенал

НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ПРИРОДО-МАТЕМАТИЧЕСКИ НАУКИ В КАЗАНЛЪК?

За това настоява в писмо до Министерството на образованието кметът Галина Стоянова

Идеята за това не е нова. Тя отлежава от няколко години, загърбена от различни просветни министри, неприоритетна за два кметски мандата. Поставена бе на дневен ред с цялата си острота и настоятелност през изминалата седмица от кмета на община Казанлък Галина Стоянова в нарочно писмо до Министерството на образованието и науката.

За тази идея преди две години и половина говори в пространно интервю и настоящият директор на ПМГ „Никола Обрешков“, представител на групата Експерти за Казанлък, Красимир Дамянов.

По думите му, за изграждането на този център са нужни поне 160 хиляди лева.

В изпратеното до просветния министър Анелия Клисарова писмо кметът на община Казанлък Галина Стоянова я запознава с необходимостта от изграждане на Национален център за природо-математически науки към ПМГ „Никола Обрешков“. Писмото акцентира на стотиците постижения на възпитаниците на гимназията в 42-годишната ѝ история, в която се обучават деца с изявени способности във физиката, математиката, биологията, химията, информатиката.

В писмото на Стоянова е отделено и специално място на уникалната школа по физика на учителя Теодосий Теодосиев, която ежегодно събира и обучава безплатно талантиливи ученици от цялата страна. Създадена към Математическата гимназия, вече 35 години тази школа създава българските златни медалисти по физика, дава на света учени и гениални конструктори на физични модели, използвани за развитието на космическите технологии.

„В 44-годишната история на международната олимпиада по физика от общо 100 медала за България възпитаниците на школата, ученици в ПМГ „Никола Обрешков“ - Казанлък, са спечелили над 70% от тях. С това постижение училището е може би единствено в света, чиито представители ежегодно участват и печелят медали в това най-престижно състезание по физика, без да разполагат с необходимата база за извършване на експерименти“, пише в писмото до министър Клисарова кметът на Казанлък Галина Стоянова.

Продължава на стр. 6

В БРОЯ ЧЕТЕТЕ:

Експертно:
Гинка Щерева - на стр. 3
Общественият посредник
на Казанлък

на стр. 5

Арсеналска гордост:
Дялко - Танцуващият от
„Спедиция“

Среци:
Христо Бойчев - на стр. 7
Фундаментът на
живота е илюзията

ЗОВ ЗА ПОМОЩ

Нефсе Фаим Туфаноглу на 36 г. от с. Долно Изворово се нуждае от спешна помощ за набиране на средства за закупуване на инвалидна акумулаторна количка на стойност 10 000 лева.

Банкова сметка
Инвест банк: BG 9IORT180231000687100;
BIG: IORTBGSF

Телефон за връзка: 0896 87 27 53

42% ОТ БЪЛГАРИТЕ ОЧАКВАТ РЪСТ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА С ОГНЕСТРЕЛНО ОРЪЖИЕ

„Бием“ по лично въоръжение европейците

Близо половината българи (42 процента) очакват през следващите пет години броят на престъпленията в страната, свързани с използването на огнестрелно оръжие, да нарасне. Това показват данните от проучване на Евробарометър, оповестени по повод предложението на Европейската комисия за ограничаване на насилието в Европа, свързано с употребата на огнестрелни оръжия.

Сравнено с броя на същите отговори средно в ЕС, българите са по-големи оптимисти - 58 на сто от европейците очакват в следващите години броят на тези престъпления да се повиши. Една трета от отговорилите очакват броят на подобни престъпления да се запази, показват данните от изследването.

Оказва се, че два пъти повече българи (53 на сто), сравнено с останалите граждани на ЕС (29 процента), са отговорили, че използват огнестрелно оръжие заради своята работа (в полицията, армията или в структурите за сигурност). Общо 14 на сто средно в ЕС и 24 на сто от българите имат оръжие за лична защита.

Изследването показва, че основната част от европейците никога не са притежавали огнестрелно оръжие. Данните за България и средно за ЕС са близки по оценка на мащаба на престъпленията с огнестрелно оръжие - под 20 на сто намират, че нивото е много високо, а близо 40 на сто го определят като относително ниско или много ниско.

Над половината от участниците в допитването са изразили подкрепа за по-строг законодателство в областта на огнестрелните оръжия. Над половината европейци (58 на сто) и едва 37 на сто от българите споделят оценката, че са необходими общи минимални европейски стандарти в законодателството, свързано с употребата на огнестрелно оръжие. Според повече от половината българи (55 процента) и близо една трета от останалите европейци (38 на сто) този въпрос следва да бъде оставен на национални политически решения.

Трибуна Арсенал

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев.

Редколлегия: Деляна Бобева - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Първолета Петкова, Мария Пискова, Миран Маденджиян, Венко Юнаков. Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ! НЕДЯЛКА: МАЙКА ТЕРЕЗА НА ЗАВОД 4

Какво свързва „Море от любов“, „Имаш поща“ или „Предай нататък...“ с женските души от арсеналския Завод 4? Не, не сме ги гледали по телевизията... Но Любовта към Човека, Съпричастието и онази Сърцатост, която струи от подобни и

обичани предавания, е същата, каквато веднага се открива при допира с младите и по-стари момичета, с които ни среща председателката на КНСБ в Мъглижкия завод Мария Мазнева.

Тази сърцатост намира посто-

янно поводи да напомня за себе си в ежедневието на делника - приятелска помощ при решаване на проблемите в работата, подкрепа в моментите на житейска болка, споделена радост от радостта на другия покрай личните и семейни празници... Тази сърцатост изобретателно превръща делника в празник с трогателни изненади, които потвърждават рефрена от една почти забравена песен: „Не всичко е пари, приятелю, не всичко е пари...“. Такава изненада през страниците на „Трибуна Арсенал“ са споделените думи на обич в тази публикация, с която жените от екипа на Завод 4 и особено от Икономическия отдел, казват „Честит юбилей!“ на своята колежка и приятелка Недялка Димитрова... Жената, чиято съдба бележи от началото една святост, каквато носи рожденият й ден - Димитровден. Посветени в делото са само доверени човеци, като тези от редакцията на фирмения вестник... И ко-

лежките, разбира се...

Защото делото е свято. Всичко, което отваря сърцето за Радостта на другия, е свято... За да зарадват колежката си Недялка, която навърши юбилейните 60 на 26-ти октомври, жените покрай Мария Мазнева събират като пчелички меда на обичта в няколко скъпи за нея спомени в снимки и добри думи. Не защото е празник, а защото в споделените с нея близо 40 години работа в

„Арсенал“ работещите с Недялка са отдавна усетили и разбрали, че тя заслужава да бъде зарадвана заради всичко, което е оставила след себе си, заради упорството и силата, с които е преборила предизвикателствата на живота. Заради обичта, която раздава.

„Тя е прекрасна майка, която след загубата на съпруга си сама отглежда двамата си синове, дава им образование и им помага да успеят в живота. Недялка е безупречен и скромнен човек, човек, който не обича да бъде в светлината на прожекторите. Тя е човек, който просто си вър-

ши отлично работата, грижи се не само за децата си, но и за всеки, който има нужда - всеотдайна е. Искаме да направим нещо за нея с добро, което да я зарадва, защото тя го заслужава. Ще ни се, като нейни колежки, които знаят това, да научим, че не само ние и най-близките хора, но и всички, които познават Недялка, мислят това за нея!“ – реди думите синдикалистката Мария. И напълно споделя казаното от заместник-директора на завода Марина Селдарова: „За Нели Димитрова - две думи: Майка Тереза за всички от Завод 4“.

Когато обичта е взаимна, тя се усеща. Сигурно затова именно с колежките Недялка споделя личния си празник и ги събира на тържество в казанлъшки ресторант. Но празникът почва преди това. Още в първия работен ден след съботния Димитровден, в кабинета на КНСБ в Мъглижкия завод, Нели я очаква изненада като по филмите. Колежките са приготвили торта, свещи, фоейверки... Даже пурички с пожелания, които всяка от тях тегли за късмета

на юбилейката. Защото я обичат и ценят.

Дошла като плановик в „Арсенал“ след завършване на висшето си образование в Икономическия в София през 1976-та, а преди това - на казанлъшката гимназия „Кирил и Методий“, през 1992-ра, Недялка Димитрова става началник на отдела. От 2001 година работи като икономист в Завод 4 допреди пет години, когато поема ръководството на отдел „Икономически“. За втори път тази година Нели ще се усмихва на арсеналци от Алята на славата. Живее в Казанлък. И се радва на порасналите синове, които, преборили житейските обстоятелства, днес са вече истинската майчина опора. Когато за юбилея двамата подаряват на Нели златно бижу с формата на сълза, пожеланието е просто и смислено, защото през него прозира Обич: „Нека това бъде последната майчина сълза!“. Обич, към която от сърце се присъединява и колективът от Завод 4. Разбира се - и редакцията на „Трибуна Арсенал“.

Диана Нейчева

ИЗНЕНАДАТА СЕ КРОИ СТАРАТЕЛНО И ДОСТАТЪЧНО ТАЙНО

Богдана Кънчева, началник цех в Завод 4:

Нела Димитрова - познавам я цяла вечност. За мене тя е олицетворение на Добрия човек - любяща, всеотдайна майка, предана приятелка, отличен професионалист!

Нели, аз и колективът на цех 130 ти честитим 60-годишния юбилей и ти пожелаваме толкова години още да изпращаш зaleza и да посрещаш изгрева, толкова години още да се радваш на багрите на есента, толкова години още да оставяш твоите стъпки по снега и щастливо да се опиваш от мириса на пролетта!

Марина Селдарова, зам.-директор на Завод 4:

За Нели Димитрова две думи: Майка Тереза за всички от завод 4!

Недялка с колежките

Ваня Досева, началник ОТК Завод 4:

Добър приятел, отличен професионалист и уважаван ръководител. Търпелива и последователна в стремежа си да убеди другите в правотата на своите решения. Майка за пример! Възпитала двама добри и успели синове. Всеотдайна към семейството и близките си, опора за всички в живота.

Нели, честит юбилей! Бъди жива и здрава и все така обичана и необходима на семейството и приятелите си!

Тони Петкова, икономист в Завод 4:

Винаги усмихната, знаеща какво иска, какво трябва да стане, винаги с позитивна нагласа! Това е тя - Нели Димитрова. Трудно е с малко думи да разкажеш за човек, с когото работиш 37 години.

Скъпа Нели, винаги е било приятно и лесно да се работи с теб, отличен професионалист и добър приятел.

Благодаря ти, че те има!

Желая ти отлично здраве и дълголетие, щастие и сбъждане на мечтите!

Омбудсманът Гинка Щерева:

ЖЕНИТЕ СА ПО-СМЕЛИ В ТЪРСЕНЕТО НА ПРАВА

- Госпожо Щерева, това ли беше работата, която си представяхте? Изненадана ли сте от проблемите, които Ви поставят хората?

- Не, точно такива си ги представях и очаквах да бъдат. Това, което ме изненадва, е, че хората не знаят към кого да се обърнат за разрешаване на проблема. Оставам с впечатлението, че според тях общественият посредник е лицето, което може да разреши всякакви проблеми от всякакви естество и пред всяка инстанция. Което пък ме навежда на мисълта, че все още не са популярни функциите на обществения посредник и случаите, при които той може да бъде полезен на хората.

- Тоест, гражданите продължават да приемат тази инстанция като последна, от една страна, а от друга - като „арменския поп“?

- Даже не като последна. Знаейки за съществуването ѝ, някои я ползват като отправна точка. Идват тук, за да се ориентират накъде да тръгнат.

- Имаше много дебати преди избора Ви за обществен посредник относно необходимостта от тази институция изобщо в община Казанлък. Сега, 3 месеца по-късно, какво е Вашето мнение на база наблюденията Ви? Има ли нужда община Казанлък от обществен посредник?

- Определено, съдейки от това, че благодарение на намесата на обществения посредник вече има няколко разрешени казуса след подадена жалба. Тоест, оправдана е необходимостта. Но, за да може общественият посредник да има по-смела и по-ефективна намеса, това може да се получи с промяна в Правилника за организацията и дейността на обществения посредник, в която ясно да се регламентират правомощията му, за да знае гражданинът за какво конкретно може да се обърне към него. Това трябва ясно, точно, изрично и конкретно да е изписано. Тези правомощията считам, че следва ясно да се разпишат, за да не се приема, че само в един случай могат да търсят посредника гражданите - за действия или бездействия на местната власт. Но, когато се касае и за доставчици на конкретни услуги, то трябва да се упомене точно и ясно в кои случаи помага посредникът, за да може гражданите да се обърнат конкретно и ясно за точно тези случаи. Наложително е също да се конкретизира и териториалният му обхват. Защото без тази конкретика се остава само с доброто намерение, без да има възможност за оказване на съдействие. В противен случай се превръщам в една пощенска кутия, която препраща жалбата, но отсреща се получава мълчалив отказ. Помощ никаква. Няма конкретика в нормативната рамка, поради

Вместо отчет:

93-ма граждани са посетили приемната на обществения посредник от 31-ви юли до края на месец октомври.

В 21 от случаите жалбите до обществения посредник са били в писмена форма. Заведените за периода преписки по жалби са 26. Основните въпроси, по които се жалват и търсят съдействие гражданите, са свързани със социалното подпомагане, инфраструктурата, транспорта, както и с жалби срещу изкупуването на задължения на граждани към мобилни оператори от фирма и липсата на уведомление за това. Сред по-екзотичните молби, отправяни до обществения посредник, са и молби за съдействие при назначаване на работа.

Търсенето на възможности за издаване на ЕГН на ромски деца, родени в Гърция и транспортирани до България без нужните документи, но лишени в момента по тази причина от каквито и да е права и услуги, е друг въпрос, ангажиращ в момента вниманието на обществения посредник.

С Гинка Щерева разговарям в паузата между сесия на общинския съвет и поредна среща с граждани. За първите впечатления, за проблемите, поуките и насоките на работата ѝ в бъдеще.

От 3 месеца тя е общественият посредник на Казанлък. Изборът ѝ на 31-ви юли тази година бе предшестван от дълга дискусия, излизаща на моменти от добрия тон. Избрана бе с мнозинство общински съветници от третия опит. Самият избор на обществен посредник се проточи почти година.

Щерева впечатли сформирания за избора Временна комисия от съветници, журналисти и представители на НПО с амбициозната си концепция, залагаща на взаимодействие, сътрудничество и работа на доброволен принцип от млади юристи.

Завършила е химия и биология в Пловдивския университет, след което и счетоводство на предприятието в Икономическия университет във Варна.

Има богат опит в НПО и в частния сектор.

Комуникативен и открит човек. Омъжена е, с един син. Безпартийна.

Гинка Щерева е представител на групата Експерти за Казанлък. Преди две години бе и кандидат за общински съветник от тази група.

която дадена институция да се чувства длъжна да ми отговори. В противен случай съм с вързани ръце.

- Как се отнасят институциите към Вашето посредничество?

- Изключително съм доволна от местоположението на офиса на общественият посредник. Предходният общински съвет, определил мястото на приемната на обществения посредник, си е свършил много добре работата, поради простата причина, че тук, в тази сграда, се намират най-често посещаваните публични институции: данъчна служба, Бюро по труда, дирекция „Социално подпомагане“, служба ГРАО. Още от самото начало тук проведох среща с директорите на тези институции, срещам добронамерено отношение, абсолютно разбирание, желание взаимно да си помагаме и в името на разрешаване проблемите на гражданите. И най-често се стига до разрешаване на спора именно благодарение на доброто взаимодействие между нас. Друго, което ми прави впечатление, е, че понякога служители на общинската администрация, към които се обръщам по повод поставен проблем, жалба, те считат, че това е атестат за тяхната в случая недобре свършена работа. Критика, един вид. А това не е така. Не винаги е заради лошо административно обслужване. Затова

се опитвам да действам и в тази посока: да променя отношението на някои общински служители, че търсенето им в случая не е критика към тяхната работа, а отново опит заедно да решим даден проблем на гражданите. До този момент работя перфектно с общинската администрация, но има някои служители, които си мислят, че след като съм се намесила, то това е някаква оценка за недобре свършена работа от тяхна страна.

- Приемат го лично?

- Да, може би.

- Какви случаи вече има разрешени благодарение на Вашата намеса?

- По-скоро лични въпроси.

- Наистина ли българинът не знае правата си?

- Да, има и такъв момент. Затова казвам, че ролята на обществения посредник е и да повишава правната култура на гражданите. Прави ми впечатление, че много често гражданинът идва и очаква да получи от мен информация какво има да ползва като социално подпомагане, примерно. Понякога изпада и в ситуация на някаква форма на неудовлетвореност, особено, ако разберат, че на практика нямат право да ползват дадена социална помощ или услуга. Когато им отказвам. Ето ви и един пример: като че ли най-многобройни са петициите и възраженията за

ползването на социалната услуга обществена трапезария. Подавани са масово молби, жалби от това, че техните искания не са удовлетворени. Като тръгнем, обаче, да разглеждаме конкретния пример по същество, се стига до това, че жалващите се лица не попадат в нито една от целевите групи, които имат право да ползват тази социална услуга. Но има хора, които не могат да го проумеят. В крайна сметка Министерството на труда и социалната политика е определило кои са бенефициентите за тази услуга, кметницата със своя заповед също е определила кои са целевите групи с това право. Обявени са сроковете, доставчиците, но хората пак остават неудовлетворени и продължават да си търсят правата, без значение, че не попадат в групите на полагащите им се това право. Чувстват се ошетени хората на 50-60 години, които не са в пенсионна възраст, които са активно търсещи работа, но поради възрастта не са назначавани. Хора с ниски социални доходи, които, обаче, не попадат в целевата група за тази услуга. И това е много трудно да се асимилира.

- А по принцип жалващ се човек ли е българинът?

- Да. Тъжен човек, човек, който обича да се жалва. Човек, който обича да упреква държавата и счита, че тя е мащеха и не се грижи достатъчно. Битува и мнението, че има преобладаваща ет-

ническа прослойка, която се ползва от всички възможни права за социално подпомагане и едва ли не за останалите граждани не остават средства.

- А подават ли се анонимни сигнали? Има една такава особеност нашият български характер - да се жалваме анонимно, а някой друг да ни свърши работата. Да се скрием зад нечий гръб.

- Анонимността се проявява в следната форма: не страх от държавата или административния орган, а страхът произтича от това да не се развалят добросъседски отношения.

- ...тоест, топим съседа, но не желаем да разбере, че това сме направили ние?

- Определено. Жалването обикновено идва от това, че съседът ни по някакъв начин ни е нарушил, според нас, правата и, тъй като не намираме други начини и средства да разрешим този спор между нас си, то се жалваме от него, но анонимно. Надяваме се друг да ги разреши проблемите, а ние да останем в сянка, извън ползрението.

- От какъв тип са подобни анонимни жалбоподатели?

- Различни са сигналите: етажна собственост, спор за имот, проблеми с животни.

- А кой се жалва повече? Мъже, жени?

- Прави впечатление, че жените са по-смели в изразяването на негодувание или пък други претенции, в писмена или в устна форма, докато мъжете подават анонимни сигнали или дават идейни предложения. Те считат, че това не касае само тях, а и останалите, но много държат да остане неразкрита самоличността им. В този смисъл мъжете по-често се крият зад анонимността, за разлика от жените.

- А има ли жалби срещу работата на общинската администрация в Казанлък? В хода на дебата относно необходимостта от институцията на обществения посредник имаше изразени тези, че едва ли не тази институция се използва за жалби срещу общинската администрация. Вие как работите с общинската администрация, проблеми имате ли?

- Прави впечатление, че гражданите много често дублират жалбите си, защото те имат право да го направят, като подадат жалба срещу съответната дирекция в общинската администрация. Като че ли нямат търпение да приключи жалбата им, а едновременно подават . Към настоящия момент няма отказ от страна на общинската администрация по дадена жалба. Случвало се е даже да решаваме и въпроси, сигнали, които не са поставени в писмена форма, но в процеса на разговора той е възникнал.

Продължава на стр. 6

БЛИЗО 2 500 АРСЕНАЛЦИ МИНАВАТ ПРОФИЛАКТИЧНИ ПРЕГЛЕДИ

Хипертонията или високото кръвно, както страдащите наричат това заболяване, е сред най-често срещаните нарушения на здравето, които поразяват арсеналци. Това показват данните от изследването, което провежда служба „Трудова медицина“ към „Арсенал“ за миналата 2012 година. Близко 50 случая на сърдечно-съдови заболявания - хипертонии, сърдечни аритмии и хронична болест на сърцето е регистрирал мониторингът на здравето, проведен сред 2 495 лица, подлежащи на профилактичен преглед, през който са преминали 94 % от хората, включени в списъка на изследването. Профилактичният преглед на здравето се провежда по изискванията на Наредба №3 за профилактичните прегледи. Макар и морално остаряла, наредбата, в сила от 1987-ма година, дава достатъчно данни за здравословното състояние на работещите при различни вредности - шум над допустимите стойности, наситена с олово и оловни съединения, прах и цианиди среда. „Спрямо всеки един здравословен проблем специалистите, през които минават

подлежащите на медицински изследвания, са различни“, обясни за „Трибуна Арсенал“ д-р Мехмед Мехмедов от арсеналската Служба за трудова медицина с ръководител д-р Стоянка Моллова. Арсеналската служба е една от извънредно малкото в страната, която е създадена, за да обслужва именно работниците и служителите във фирмата и да следи за здравословните и безопасните условия на труд в предприятието.

Работещите при шум се преглеждат от специалист „Уши, нос, гърло“, правят им се аудиометрични изследвания, на работещите с олово и оловни съединения жени се правят акушеро-гинекологичен преглед и биохимични изследвания. Работещите с цианиди минават през изследвания на урината. Работещите в силно замърсена прахова среда задължително се преглеждат с изследвания през рентген. Така се регистрират новите заболявания, защото хронично болните не са обект на това изследване, тъй като при тях болестта се следи по друга процедура.

Много арсеналци страдат от увреждания на слуха

При последния мониторинг са установени 61 случая на неврит на слуховия нерв от общо прегледаните съгласно наредбата 2 495 лица. При 11 от прегледаните жени е открит лейомиом на матката, при 5 - други и неуточнени кисти на ячника. При общо 136 души са открити нови заболявания.

Подлежащите на профилактични прегледи са извадка от различни заводи и с различни работни места. В зависимост от характера на техния труд, някои от тях минават през преглед всяка година, други - не, съгласно методиката на действащата наредба. „Стремим се да обхванем хора, които са ежедневно в условията на различни вредности според работната среда“, обяснява д-р Мехмедов принципа на включването на лицата в списъка на изследваните. При профилактичните прегледи се спазват точно сроковете, заложиени в нормативната уредба, всяка година се разширява обхватът на вредностите, за които се прави преглед на здравето“, уточни още д-р Мехмедов от арсеналската Служба за трудова медицина.

Хората, за които се установи ново заболяване, се насочват към личния лекар за уточнение на диагнозата и предписване на подходящото лечение.

В практиката на арсеналските лекари, заради особеностите на дейността, се налага и спешна реакция на работното място, особено при случаи на инциденти и нещастни случаи. Работата при взривоопасни условия и пожароопасна среда създава риск за повече травми, причинени от запалване или взрив, но радостното е, че случаите не са толкова чести, коментира още д-р Мехмедов. Чести са случаите на механични наранявания, свързани най-вече с нарушение на инструкциите на безопасност. Не са редки и случаите, когато се оказва първа помощ на работното място за страдащи от високо кръвно налягане или колабирани. Арсеналските лекари имат изградена система за взаимодействие със специалистите от Спешна помощ, с които се действа съвместно при по-тежките случаи. Условията, при които се работи в „Арсенал“, задължително изискват строго спазване на правилата за безопасност на труда от самите работници, което значително намалява рискът от инциденти, подчерта в заключение д-р Мехмед Мехмедов.

Трибуна Арсенал

АРСЕНАЛЦИ С ДВЕ НОВИ ПОБЕДИ

След като разгромиха ФК „Ботев“- Гълъбово на своя стадион, ФК „Арсенал 2000“ гостуваха на ФК „Миньор“ - Раднево, където децата набор 1999-2000 г., водени от Краля Орозов, въпреки некомпетентното съдийство, с красив гол на Владислав Димитров (Перото) победиха с 1:0.

При набор 2001-2002 играта беше изцяло в краката на малките арсеналци. С хеттрик на Йоан Георгиев и по един гол на Цветомир Цанев, Борислав Чакъргов, Валери Митев ФК „Арсенал 2000“ победиха с 6:0.

В следващия си мач, който ще се играе в събота - 9-ти ноември, арсеналци приемат ОФК „Сливен 1“. Домакинството е на арсеналци, началото на срещата е от 10,30 часа.

Миран Маденджиян

Душа в думи

Милчо Милчев е моделчик, работи в сувенирния цех на „Арсенал“. Определя себе си като човек с много хобита, сред които и поезията.

За читателите на вестник „Трибуна Арсенал“ той любезно предостави свои стихове, писани назад в годините.

Любов

На жена ми

Любовта е роса, която не
изчезва.

Любовта е сън, който не
свършва!

Любовта е мечта, която не
престава!

Любовта е блян, който не
спира!

Любовта е сила, която не
отслабва!

Любовта е огън, който не
угасва!

Любовта е обич, която не
изстива!

Любовта е мъка, която не
тъжи!

Любовта е рана, която не
боли!

Любовта е за двама.
Аз и ти...

Син и дъщеря

На децата ми

Аз имам син и дъщеря,
Две малки, нежни същества.
Играя с тях и песни пея
За Заю-баю и добрата фея...
Сина ми – цял юнак е той,
Със змейовете влиза пръв във бой!
Принцеси хубави спасява
И мир на хората дарява...
Весела и нетърпелива, дъщеря ми
На моето коляно сяда
И думите ѝ топли, чисти
Света огласят с нежни ритми.
Бъдете вий щастливи, здрави,
Обичани, обичайте света голям!
И нека утрините ви кристално
чисти
Запазят своя сладък блян!

Милчо Милчев
1984

Милчо Милчев
1986

ДЯНКО: ТАНЦУВАЩИЯТ ОТ „СПЕДИЦИЯ“

Сърцето му играе още от малък, но първият танцов състав, в който се записва, е училищният в Стара Загора. Хорото от години, нанизани в живота на Дянко Наумов в

но уредено от разговор между нея и Тодор Живков, разказва Наумов. Само седмици след завръщането на арсеналските танцьори дошла и вестта за убийството на Индира Ганди,

в Япония, Теодора случайно среща стар приятел на баща си - японски колега от времето, когато Дянко учи в Школата в Пловдив. Японецът бил луд по българския фолклор, спомня

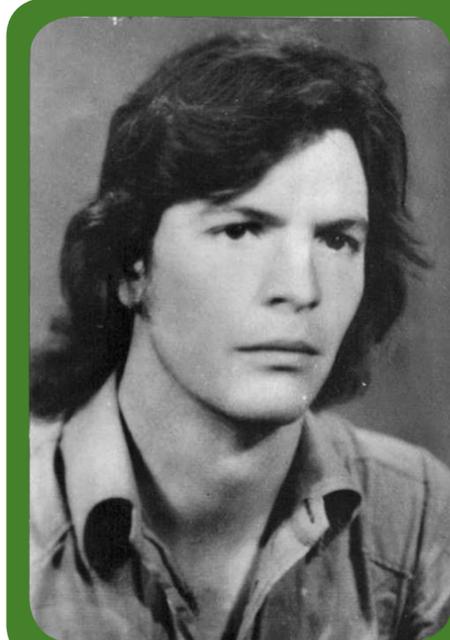
колегата от Страната на изгряващото слънце.

Отдавна загърбил младежката тръпка по колоезденето за

признава Дянко, но пък лозето му се отплаща с 500-600 литра вино всяка есен. „Тази реклта не беше толкова силна“, обяснява винарят, чието вино тип „букет“ съчетава всички аромати на гроздето, което лозето му дава. „Какво му трябва на човек - сред природата се отморявам“, обяснява стопанинът забегката си в живота извън града.

Работил цял живот все с хора, Дянко Наумов няма проблем с организационната работа, която върши сега. Напротив - радва се на момчетата от групата на товарачите в оръжейницата. Както се радва на всичко свое, което си е създал. Защото го е направил сам. Останал едва на година и половина без баща, Дянко сам си отвоюва от живота и удоволствието от аплодисментите на публиката, и наградите за младежите, които увлича в обича към българския танц, и приятелствата. Постига си го сам... С едно изключение - бащинското рамо на „Арсенал“.

Диана Нейчева

Дянко Наумов е един от онези казанлъчани, които без проблем покриват закачливото нашенско „чешити!“. По професия - химик, по сърце - страстен танцьор, по съдба - арсеналец...

Ръководителят на звено „Спедиция“, което поема цялата товаро-разтоварна работа в оръжейницата с мускулите на 30-те си подопечни, е в „Арсенал“ от 1979-та. С дипломата си от Химическия техникум в Стара Загора, Дянко идва тук като галваничен работник, после става началник на Хромажна в Завод 14 в Шейново, 15 години носи отговорностите на шофьор в „Продажби“, докато преди почти пет години идва като шеф на момчетата, които не се плашат от никакви тежести.

Арсеналското си житие, обаче, Дянко усеща непълно без времето във Фолклорния танцов ансамбъл. Не само защото там намира момичето, с което стават едно семейство.

сметка на народните танци, в последните години Дянко Наумов намира начин да е поблизо до природата. Някогашният жител на казанлъшкия градски център вече живее на лозето си, което го радва всяка година с хубаво грозде. Не е лесна грижата за лозите,

ритмите на българския фолклор, се вие през ансамбъла на тютюневия завод „Слънце“ в областния град и тамошния Държавен ансамбъл „Загоре“, през казанлъшките формации на заводите „Хидравлика“ и „Димитър Благоев“. Но истински големият вихър в седемте осми на родното повлича младия танцьор едва в „Арсенал“. 10 години Дянко Наумов е помощник на художествения ръководител Христо Стоянов. За да усвои професионалните правила в работата, Дянко завършва Школата за художествени ръководители в Пловдив. С правата на дипломата си, Наумов получава възможността да ръководи танцови формации и не пропуска шанса да обучи стотици млади хора от Механотехникума в Казанлък, от селата Бузовград и Овощник и да ги запали завинаги за красотата на сценичното изкуство. Красота, която той по природа носи в себе си. Това се вижда и чува веднага още при първата среща с Дянко. Издава го изненадващият писък на родопска гайда, който иззира от джоба му, където е скрит мобилният телефон... Издават го и слънцето в очите, щом стане дума за ансамбъла, трепетът, с който пръстите отварят спомените от албума със снимки от стотиците концерти и турнета. Снимки, старателно подредени от съпругата Галина, също по професия и съдба отдадена на българското танцово изкуство. Снимки с народни носии - снимки пред градските фонтани из България и Евлора - снимки от нашите и чуждестранни сцени...

Спомените смесват Айфеловата кула с Индира Ганди

Аплодисментите за арсеналския ансамбъл за народни песни и танци продължават да идват в сърцето на Дянко от всички посоки на света. Унгария, Полша, Московската „Руска зима“, Париж, Шри Ланка... За концертите в Индия помогнала лично Индира Ганди. Пътуването било специал-

спомня си още Дянко, един от десетките арсеналци, изправили с майсторството на изкуството си на крака огромните индийски стадиони в средата на 1980-те.

Спомените са толкова живи, че изскачат един през друг още преди Дянко Наумов да разгърне албума и пожелателите вестникарски страници на броеве от индийските „Юнион“ и „Таймс“. Разбира се - и „Заводска трибуна“, не пропуснала нито един успех на фолклорния състав. Успехите от онова време не са останали само по страниците на вестниците. С тях някогашните танцьори продължават да живеят в срещите си днес. Неизменна традиция ги събира всяка година във втората събота на месец декември. Началото било сложено след купона за 50-годишнината на ансамбъла, когато се зарекли, че сбирката ще е всяка година. Годишните не дават хорото и ръченицата да са толкова пламенни, но затова пък спомените от огнените танци на миналото е достатъчно ярък. Особено от една случка в Полша! Защото:

В Полша хорото на арсеналци продънило сцената

Продънило я буквално! Така се разпалили казанлъшките момчета и момичета, че сцената не издържала... „След този инцидент Христо Стоянов направо забрани играчи с повече от 60 килограма...“, смее се Дянко.

Днес всичко от онова време му изглежда светло. Светлината на младостта прозира не само през избледнелите залепени внимателно снимки за спомен и заглавия от вестниците. Тя прозира и в очите - веднага, щом заговори за черката Теодора - също танцьорка в арсеналския ансамбъл. Дъщерята, която тази година е абитуриентка в Математическата гимназия, иска да става архитект, но мама и тате все се надяват, че ще остане и време за българските народни танци, събрали някога двамата в едно семейство.

Само преди месец, при турнето на арсеналския ансамбъл

си Дянко и се радва на радостта от срещата между Теодора и

30 ЯКИ МОМЧЕТА ДЪРЖАТ ЗДРАВО ЗВЕНО „СПЕДИЦИЯ“

Близко 30 са момчетата, през чиито ръце съвсем наистина преминава цялата продукция на огромната оръжейница на Казанлък. Звено „Спедиция“ към Завод 0/182, ръководено от Дянко Наумов, отговаря за всички товаро-разтоварителни дейности на територията на „Арсенал“ АД. И не само. „Младите мъже работят на входа и изхода на „Арсенал“, всичко преминава през тях, движението на готовата продукция от цеховете към склада е също наша отговорност“, обяснява за „Трибуна Арсенал“ шефът Наумов. Той харесва много своите подчинени - все млади мъже са и не се плашат от работа. „При нас няма как да се скътаеш, да не си свършиш работата, защото тя или се върши, или не се върши и това се вижда веднага“, през усмивка пояснява още Наумов, който координира дейността по спедицията

с взривоопасни товари, ежедневният инструктаж е задължителен, обяснява ръководителят на звеното.

За радост, сериозен нещастен случай тук до момента няма. Недостатъчно внимание и небрежност са най-честата причина за инцидентите. Единствената техника, с която работят арсеналските товаро-разтоварачи, е ръчната количка. Понякога се ползват и повдигачи. Но в звеното има и кранисти. Единствената жена при нас е статистичката, усмихва се по обясними причини ръководителят Дянко Наумов. Той не прави разлика между своите хора - кой какъв е. Тук всички са на равни начала - и хората от града, и от селата, и българите, и момчетата от малцинствата, които еднакво яко работят. Хората при нас се познават добре, повечето са от едни и същи или близки населени места. Така колективът се чувства по-добре и хората

из цялото предприятие. В лесната на пръв поглед дейност, която се свързва по навик само със силата на мускулите, арсеналските товарачи влагат и доста други умения, освен физическата си сила. Особено внимание се изисква при пренасянето на взривоопасни товари, което прави работата на товарачите на „Арсенал“ специфична и различна от онова, което обикновено наричаме хамалски труд. Затова, когато става дума за дейности

по-лесно се самоорганизируют, когато има спешна работа, извън редовната смяна, обясни още шефът на „Спедиция“, чиито хора не само приемат материали в „Арсенал“, товарят готовата продукция, но също поемат и дейности по вътрешната организация на работата между стотиците арсеналски структури на територията на оръжейницата.

Трибуна Арсенал

Продължение от стр. 1

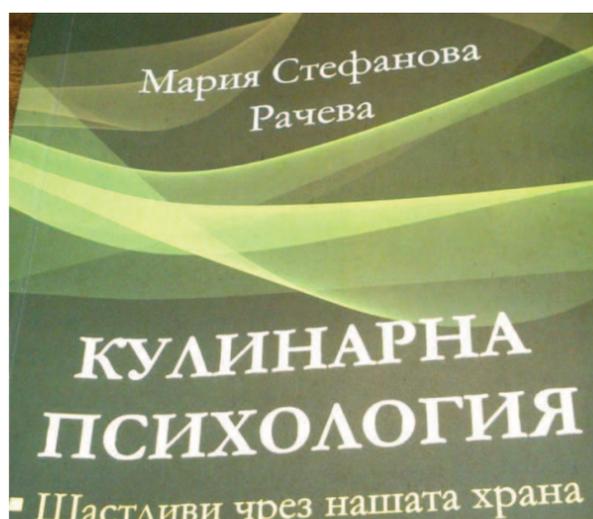
...НАУКИ В КАЗАНЛЪК?

Тя информира просветния министър за сериозните проблеми на базата, в която се обучават учениците от школата на Теодосиев, както и за изготвения през тази година със средства от общинския бюджет в размер на 12 хиляди лева Инвестиционен проект за изграждане на Национален център за природо-математически науки към ПМГ „Никола Обрешков“. Гимназията разполага с финансов ресурс за поддържане и функциониране на такъв център, но не и за построяването на материалната му база, се уточнява в писмото.

„Всички постижения на учениците и учителите в гимназията дават основание на неговото ръководство и на ръководството на Община Казанлък да работят върху идеята за създаване на Национален център по природо-математически науки към училището“, пише в писмото си кметът до министър Клисарова.

Общината очаква подкрепа отстрана на Министерството на образованието и науката да съдейства за изграждането на този център, тъй като сумата е непосилна за общинския бюджет, а неговата значимост отдавна има национални измерения.

Трибуна Арсенал

ИЗЛЕЗЕ КНИГАТА ЗА
СЛАДКИТЕ МАНДЖИ И
ЛЮТИВИТЕ ХОРА

Как да сме щастливи чрез храната, която консумираме?

Кои са щастливите храни и какво послание изпраща до другите чрез това, което ядем? Какво е за нас храната? Първична потреб-

ност, хранителна стойност, витамини, преживяване, израз на любов, сигурност и грижа или просто запълване на липси, които ни тормозят?

Отговори на тези и на още десетки въпроси, свързани с храната на българите и характерите, дава първата по рода си книга у нас „Кулинарна психология“.

Автор на току-що излязлата от печат книга е психоложка-та от Казанлък Мария Стефанова Рачева.

„Храната, която човек предпочита, подсказва за неговия характер и произход“, е тезата на психолога Мария Рачева.

Според нея, хората от Северозапада обичат повече лютиви и пикантни подправки, което пък обяснява техния по-остър и пиперлив език - за разлика от хората в Казанлъшко, където се консумира повече сладко и тесто, храна, характерна за гостоприемни и спокойни хора, сподели авторката на „Кулинарна психология“.

Четивото, „заченато“ преди две години, е с амбицията да се превърне в настолна книга за всеки уважаващ и обичащ себе си и здравето си човек, в своеобразен учебник по психология и разгадаване на характеровите особености, в предизвикателство за кулинари.

Енциклопедията разглежда и въпросите за различните видове хранения на човек: социално, идейно, свободно, търси отговорите на фундаменталните въпроси:

„Грях ли е чревоугодничеството, какво е преяждането и какво може да ни причини насилственото хранене?“

Специална глава в книгата е посветена на българските християнски празници и ястията, които се приготвят за тях. Авторката е подбрала интересни и забравени рецепти от различни етнографски области на България, приготвяни от дедите ни за различните празници и носещи съответните енергии.

Всички средства от продажбата на „Кулинарната психология“ ще се използват за издаването и на Каталог на щастливите храни, който ще е част от голяма национална кампания.

Книгата на Мария Стефанова е своеобразен реверанс към производителите на биохрана и почитателите на здравословното хранене.

Официалната среща на читателите с „Кулинарната психология“ на Мария Стефанова бе на 7-ми ноември в Казанлък.

Деляна Бобева

Продължение от стр. 3

www.experti-kazanlak.com

ЕКСПЕРТИ
ЗА
КАЗАНЛЪК

ЖЕНИТЕ СА ПО-СМЕЛИ...

- **А имате ли сигнали за корупция? В мандата на предшественика Ви бяха поставени специални кутии за това. В първия Ви работен ден Вие самата споделихте, че след отварянето им там сте намерили сигнал от рода на: „Гошо краде нафта“. Сега как е?**

- Прави ми впечатление, че гражданите не ползват тези кутии. Поради тази причина мисля да елиминирам от употреба кутията, разположена на западния край на сградата на НТС - бившата руска книжарница. Тя на това място става неизползваема.

- **Приемни по селата имате ли вече?**

- В най-скоро време ми предстои среща с кметовете на населените места, за да уточним конкретно как и в какви срокове ще става това, да договорим и конкретни приемни дни в селата.

- **Вече 3 месеца сте на този пост. За това време открихте ли нишата във Вашата работа, в която следва да се хвърлят най-много усилия?**

- Трябва да се работи за утвърждаването на институцията. Много. На практика с моя избор се защити самата институция на обществения посредник, но за утвърждаването ѝ и доказването на нейната полезност за гражданите, предстои много работа. В най-скоро време ще заработи и сайт на обществения посредник, който ще е към сайта

на Община Казанлък. На тази препратка ще има всичко важно и касаещо гражданите по отношение работата на обществения посредник, определени рубрики. Аз лично много настоявам за онлайн- жалбата. Има активна електронна пощенска кутия, така че гражданинът, който би желал да пише, няма никаква пречка. Надявам се с този сайт да се популяризира още дейността. В новата препратка ще има и рубрика „Актуално“ - с новини, вести за дейността на обществения посредник. Предвиждам през декември да инициирам среща с бъдещите юристи от Казанлък - сега студенти в Юридическите факултети, на която среща да обсъдим бъдещото ни сътрудничество. Планирам също да възстановя членството на институцията обществения посредник в Казанлък в Сдружението на обществените посредници в България. В най-скоро време планирам и специална презентация за подрастващите, навършили 14 години и получили право на първи документ за самоличност. Тази среща изцяло ще е адресирана към техните права и задължения, произтичащи от притежаването на първия документ за самоличност. Планирам и среща за избирателните права на навършилите пълнолетие. Друга моя инициатива ще са и съвместни приемни - мои с депутати от региона по различни въпроси и проблеми на гражданите. Целта е институцията, която представлявам, да носи реална полза на хората. Надявам се с общи усилия да успеем.

Деляна Бобева

ЖЕСТОВЕ

www.experti-kazanlak.com

ЕКСПЕРТИ
КАЗАНЛЪК

300 лева за празника на град Крън дариха членовете на групата Експерти за Казанлък.

Благодарение на подобни спомоществователства жителите на Крън и техните гости си подариха два невероятни празнични дни, на 2-ри и 3-ти ноември. По традиция град Крън празнува в навечерието на православния празник Архангеловден.

Песни, танци, настроение изпълниха площада и домовете на крънчани в чест на общоградското веселие.

За поредна година Експерти за Казанлък дават рамо на своите приятели от Клуба по спортни танци „Киара-Н“, с ръководители Антония Каярова и Николай Тенев, които с много ентузиазъм и упорство организират за втори пореден път в Казанлък Национален турнир по спортни танци. Проявата събира над 100 танцови двойки от цялата страна, в различни възрасти. Събитието е на 16-ти ноември, събота, в спортна зала „Арсенал“. Началото е от 10 часа. Жестът на Експертите е в размер на 300 лева.

ИДИ И ВИЖ

Изложби

До **19-ти ноември** в Градската художествена галерия в Казанлък - документална фото-изложба под надслов „Во славное имя болгарское - будители от Казанлъшкия край“. Експозицията разказва за личностите, допринесли със знание, труда и дарителството си за опазване на българската идентичност.

21-ви ноември - Художествена галерия, Казанлък, 17. 30 часа
Изложба на Иван Гайдаров

Концерти

На **12-ти ноември**, 16.00 часа, пл. „Севтополис“ в Казанлък
Военният духов оркестър и Смесиеният войнишки хор на 61-ва Стрямска механизирани бригада - Карлово, ще изнесе празничен концерт, посветен на Празника на сухопътните войски - 19-ти ноември.

21-ви ноември - 17.30 часа, НЧ „Възродена Искра“
Концерт за Деня на християнското семейство

Кино

11-13 ноември, Военен клуб - Казанлък, 15.30 часа
Прожекции на документални филми, посветени на историята на Сухопътните войски

Театър

14-ти ноември, Военен клуб Казанлък, 19.00 часа „Ъндърграунд“ - спектакъл по текст на Христо Бойчев - Общински театър „Л. Кабакчиев“
21-ви ноември - Военен клуб - Казанлък - 19.00 часа - „Свекърва“ - спектакъл на Драматичен театър - Велико Търново

Танци

14-ти ноември - 17.00 часа НЧ „Възродена Искра“ - Казанлък - Зумба - демонстрация за деца

Драматургът Христо Бойчев:

ФУНДАМЕНТЪТ НА ЖИВОТА Е ИЛЮЗИЯТА

Скоро ангелите ще избягат от България, твърди най-поставяният драматург по европейските сцени Христо Бойчев

От другата страна на огледалото:

Той минава за най-поставяния в момента български драматург в Европа. Името му върви редом до тези на Станислав Стратиев, Валери Петров, Иван Радоев, Стефан Цанев.

Разликата е в неговата уникална самобитност и пиперливо чувство за хумор, които правят текстовете му разпознаваеми, безумно смешни на повърхността и парещо актуални в дълбочина.

Факт, видим и от предното негово заглавие, поставено за първи път този сезон на казанлъшка сцена - премиерата на обшински театър „Любомир Кабакчиев“, посветена на 15-та годишнина на театъра - „Ъндърграунд“.

Зад уникалния прочит на няколкото миниатюри на Христо Бойчев, обединени под името „Ъндърграунд“, стои прекрасната режисьорска работа на първия „Господар на ефира“ Дейвид Славчев и трупата на казанлъшкия театър.

„Ъндърграунд“ е уникален поглед върху проблемите за смисъла на човешкия живот и мечтите, за времето, дребните ни ежби и стремежи, за вторачването ни в материалното като цел и смисъл на духовното в живота ни. За мечтите - чанти от изкуствена кожа, обречени на несбъдване, поради тяхната нищожност.

За инертността ни и посочването на другите, лишени от материалната суета на живота.

- Толкова ли е вехт животът ни и Тук и Там, Горе и Долу, че човешките ни земни мечти се оказват прекалено материални, но, за жалост, го разбираме фатално късно?

- Първо да благодаря за блестящата постановка на казанлъшкия театър. Гледам за първи път постановка на вашия театър и съм изключително впечатлен. Постановката „Ъндърграунд“ е изключителна. Напоследък има доста добри прочити на този спектакъл. Може би защото е неустоим, непресъхващ човешкият стремеж да се борим, творците търсят, хората търсят. Не се примирява човешкият род с това, което има. Радвам се, че този текст, който се играе вече 20 години по европейските театрални сцени, носи такова послание и надежда. Радвам се, че това послание, умело предадено от режисьор и актьори, стигна до публиката.

ХристоБойчовизми:

*Казанлък не е провинция.
Любов, сиромашия и простотия не могат да се скрият.
Всичко е суета.
Наркомани и проститутки има там, където има мафия.
А бездомни кучета видиш ли някъде по улиците, да знаеш, че въобще няма държава.
Живее с усещането, че съм временно тук, но не съм открил още мястото, където да искам да остана.*

Христо Бойчев - няма прякор. За сметка на това името му спокойно може да бъде заместено като емблема за разпознаваемост с името на негова пиеса „Полковникът-птица“ или с „Онова нещо“.

Две от емблематичните му творби, които се играят повече от 2 десетилетия на европейска сцена.

Иначе: непоправим Овен. Хлапашки вироглав, въпреки 63-те си лазарника и дузината творчески опит зад тях.

Роден е в Горнооряховско, село Аглавец до Полски Тръмбеш.

13-годишен, става гражданин - с родителите си се мести в Полски Тръмбеш, където учи в техникум, а след това завършва и машинно инженерство в Русе.

Има солиден стаж като машинен инженер. През 1985 г. записва второ висше - театрална критика във ВИТИЗ, но така и не стига до дипломиране. Дипломите му са десетките му спектакли, които пълнят театрите на Европа.

Звездата му изгрява още в епохата на зрелия социализъм - през 1980 година, когато прави фурор с първата си пиеса още „Онова нещо“. През 1989 г. получава наградата „Драматург на годината“.

Промяната 9 години по-късно го превръща в най-успешния търговски агент у нас - с приятел издава вестник „Къде е най-евтино“. Амбициите му, обаче, не спират до тук и през 1996 г. заедно с Иван Кулеков се кандидатира в президентската кампания. На него е отредена ролята на вице. Тандемът, прочул се с култовото „Шъ съ оправим“ в телевизионното издание на „Вариант 3“ и по койната вече журналистка Живка Гичева, печели 100 000 гласа.

Следната му пиеса „Полковникът-птица“ има 17 постановки в чужбина - в Македония, Белград, Прага, Лондон, Париж, Швеция, Гьотеборг, Рим, Барселона, Канада, две в Лос Анжелис, САЩ, Гърция, Кипър, Брюксел.

За поредицата си успешни постановки на европейските сцени Христо Бойчев е носител на Международна награда за драматургия на Британския съвет.

Бойчев е почетен гражданин на Полски Тръмбеш и член на Петровската академия за наука и изкуство, основана от Петър I.

- Къде четат „Ъндърграунд“ с повече сълзи - в големите градове или в провинцията?

- Аз не делея местата така. Нещо повече: напоследък дори забелязвам, че високият постижения в театъра са именно в провинцията, ако въобще можем така да гово-

рим. Това е европейско явление. Сега се връщам от Русия и там видях същото: примерно град под 2 милиона жители се смята за провинция, там също видях прекрасни постановки. Със същата тази моя постановка „Ъндърграунд“ бях поканен в Струмица - Македония, в началото на лятото. Отивам там, без каквито

и да е било очаквания. Струмица е малко градче, в пъти по-малко от Казанлък. Отивам, гледам читалището, културния дом, всичко плаче за ремонт. Бедност! Казвам си, как се мъчат тези хорица. Започна спектакълът - онемах! Такова високо постижение не можеш да видиш в столични големи театри. Та, няма значение къде е театърът, а с каква душа се пълни той.

- Как си обяснявате това, г-н Бойчев? Ангелите май вече живеят в провинцията, не в столиците?

- Ами, то София вече не е за живот. Протести всеки ден, спира се движението, напрежение, мъчно се живее вече там. И ангелите вече ги няма там. То, съвсем скоро не от София, от България ще избягат ангелите.

- Защо носим още мечтите си и докога в чанти от изкуствена кожа?

- Така ще ги носим, докато започнем да мислим за повисоки неща в ежедневието си, освен битовите. И когато мислите ни не са вторачени само в това да изкараме някакви пари, а търсим нещо повече, искаме нещо повече от живота.

- В Бразилия вече направиха Министерство на щастието и ситуацията с настроенията на народа там се подобрила значително. Ако ние тук направим наше си министерство на мечтите, ще се спасим ли от националната духовна нищета?

- О, да. Министерство може да се отвори винаги, при всички случаи, защото най-малкото ще се разкрият още щатове - за министри и чиновници към това министерство. А това само по себе си прави щастливи доста хора. Те и без това само се карат кой къде да е, защо няма пост за дадени хора.

- А Вие не се или изкушавате от това министерство на мечтите? Българите обичаме постовите.

- Ама то още не е открито, тогава ще видим дали ще ми се услади това или не. По принцип, в България министерствата само ни вгорчават живота. Ама то зависи и от министрите им.

- А защо носим мечтите си в такива бутафорни чанти, с каквито се разхождат героите Ви в „Ъндърграунд“? Нямаме очи да си купим качествени или защото не ценим мечтите си?

- Мечтите ни не са виновни, задето ги набутваме в такива евтинии. А за да го правим, явно мечтите ни са евтини. Но мечтата винаги носи надежда

на човека да продължи.

- Вашите мечти в какво ги носите?

- Моите аз съм ги раздал на публиката.

- Чувствате ли се преуспял?

- Чувствам, че съм постигнал нещо. Залите ми са пълни. Имам работа.

- Щастлив ли сте?

- Не. Нещо ми пречи да се почувствам щастлив. Как можеш да бъдеш щастлив сред нещастни хора?

- През 1996 г. Вие ни обещахте, заедно с Иван Кулеков като кандидат-президенти: „Шъ съ оправим“! Защо ни излъгахте?

- Този лозунг не съм го измислил аз. Измисли го Кулеков. Той ви излъга, че научи и Слави Трифонов да лъже.

- Вие къде се вписвате в цялата тази лъжлива боза? Ето, днес се оказва, че една политичка имала повече мъжки хормон, затова била агресивна, Бойко Борисов лъже, премиерът Орешарски лъже, лъжат хората, пуснали Гълъбин Боевски на свобода, всички лъжат... Какво остава отвъд лъжата?

- Аз си карам на твърд алкохол. Не ме хващат лъжите на измислените герои на времето ни.

- Бихте ли закачил на работното си място или в дома си портрета на някой съвременен политически гуру?

- Сещам се за пенсионерката, която постоянно искала да я свържат с президента Петър Стоянов. И все й казвали: „Госпожо, не разбрахте ли, Петър Стоянов вече не е президент“. А тя викала: „Знам, знам, но ми е приятно да чувам, че вече го няма“. Та и аз бих си сложил портрета на някой неудачник, за да се радвам, че вече го няма.

- Защо „Ъндърграунд“?

- Защото живеем в един ъндърграунд и се надявам най-после да излезем на повърхността на този ъндърграунд. И ви казвам, че надежда има, ще успеем. Ние сме преживели комунизма, ще преживеем и демокрацията. Горе главите!

- Само защото единствено мафията ли е истинска у нас, живеем в този ъндърграунд?

- Мафията е истинска навсякъде. Другите реалности просто са фантазия. Там е проблемът ни.

- Тогава в какво вярвате?

- Фундаментът на живота е илюзията.

Деляна Бобева

Продължение от брой 66

НИКОЛА ТЕСЛА

СЛАВЯНСКИЯТ ГЕНИЙ, ВДЪХНОВЕНИЯТ ПРОРОК НА ЕЛЕКТРИЧЕСТВОТО

Никола Тесла е смятан за най-великия изобретател в историята и един от най-големите гении, раждали се някога...

Най-важното му откритие. През 1899 г. в Колорадо Спрингс Тесла организира малка лаборатория, в която изучава често вилнеещите тук гръмотевични бури. Той

ване на енергия, в която и да е точка на планетата без проводници. Експериментът бил толкова грандиозен, колкото и опасен - от високата кула с гръм и трясък се разпръснали искри. Хората изпаднали в ужас, конете станали обект на електрошокови удари заради железните си подкови. Човекът, устроил това зрелище, не

Сред откритията му са: лампа с въглероден бутан, изследване силата на електрическия резонанс и различни видове осветление, на разредените газове и въздействието на електричеството върху тях, всякакво електронно оборудване, телеавтоматична лодка... Той създава първите електрически часовници, слънчевия двигател, първата луминисцентна лампа. За пръв път той разработва принципите на дистанционното управление.

За своите изобретения има над 300 патента в различни страни. Великите му изобретения представляват световно наследство.

През 1931 г. Тесла отново учудил света - от обикновен автомобил той свалил бензиновия двигател и монтирал електромотор. Седнал в колата, потеглил и развил скорост 150 км/час - без никакви батерии и акумулатори. "Откъде се взема тази енергия?" - питали учените, а Тесла отвръщал: "От ефира наоколо". Плъзнали слухове за неговото безумие. Тесла се обидил, прибрал изобретението и никога повече не го показал. Американските секретни служби се заинтересували по-късно. Името на Тесла става много популярно от електромобилите с марка "Tesla Motors". Със създаването на асинхронния двигател Тесла променя индустриалният свят завинаги. Днес този тип двигатели се използват навсякъде.

Забележителното е, че той конструирал машините „в главата си“ и не се налагало да бъдат правени корекции след създаване на моделите.

Тесла разпротря светлина върху лицето на Земята.

"Аз съм машина, надарена със силите на движението, която реагира на външни стимули", казал Никола Тесла. С това си твърдение той поставя основите на роботиката. Виждането му за бъдещето е пълно с роботизирани коли, андроиди и автоматизирана механика. Тесла е изобретател и на лазерният лъч - ярък пример как геният на учен може да бъде използван за добро и за зло. Технологиите се използват в медицината, дава възход на съвременната цифрова и дигитална индустрия, намира приложение и в промишлеността. Но тази иновативна технология си има и своята тъмна страна - като "лъч на смъртта". Открива електромагнитните вълни и техните свойства преди Херц и независимо от него. Името на Тесла се използва за мерната единица за магнитно поле.

Вероятно хиляди идеи са загубени или стоят неразкрити, но разглеждайки стотиците му патенти, учените в днешно време добиват представа за великите му намерения и го описват като най-значимия учен и изобретател на модерната епоха, човекът, който „разпротря светлина върху лицето на Земята“.

Летящите кораби. Тесла

е и първият, който говори за ера, когато летящи кораби без крила ще могат да се контролират безжично и да се взривяват на територията на врага - ракетите. През 1928 г. получава последния си патент за "апарат за въздушен транспорт". Брилянтно конструираната летателна машина била нещо средно между хеликоптер и самолет. Тя е предшественикът на днешните машини с вертикално излитане и кацане.

Сред документите му са открити сложни детайли, чертежи и планове за летяща машина на принципа на антигравитацията. Тези документи съвпадат с моделите на същите видове машини, разработвани от Третия Райх и от групата VRIL, в която участва Мария Орстик...

Топ-секретно. И двамата са югославяни, любители на животните и вегетарианци, не са завършили колеж, и двамата нямат деца, не са религиозни, противници са на войната, и двамата са бедни и почти мизерстващи.

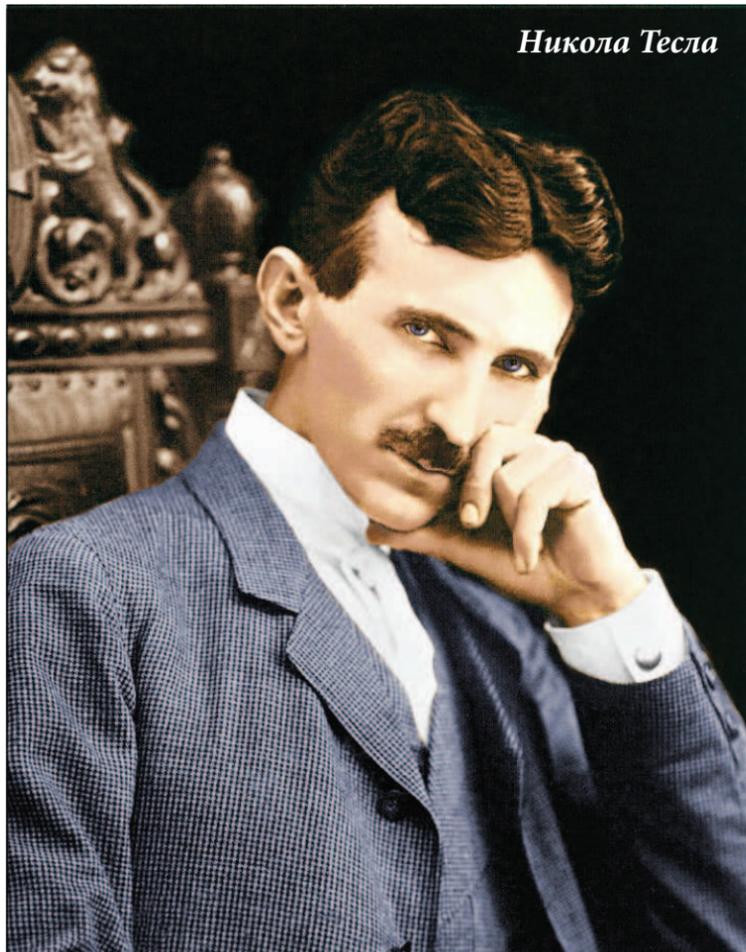
Мария и Никола са свързани със следена от тайните служби кореспонденция за изгражда-

а Орстик от Гестапо и СС. И двамата разбират, че някои от собствените им изобретения и идеи били копирани или откраднати от други. Тези на Мария от СС на Химлер и Луфтвафе, а тези на Тесла - от Едисон, Маркони и др. На 20 юли 1931 г. Никола Тесла прави следното изявление за сп. „Time Magazine“: „Аз измислих начин, който ще даде възможност на хората да предават енергия в големи количества, с мощност хиляди конски сили, от една планета на друга, независимо от разстоянието“. Веднага след смъртта на Тесла през 1943 г. трудовете му били засекретени от правителството на САЩ, а следите на Орстик се губят през 1945 г.

Краят идва на 87. От патентите си Тесла получава значителни суми, но той ги използва за експерименти и за себе си не оставя почти нищо. Вече в напреднала възраст, след удар от лека кола, получава остро възпаление на белите дробове. Прикован е на легло в хотелска стая в Ню Йорк, почти забравен, безпаричен и в дългове. На 1 януари 1943 г. Елиноор Рузвелт, първата дама на САЩ, изразява желание да посети болния Тесла. Югославият посланик в САЩ Сава Косанович (племенник на Тесла) го посещава на 5 януари и уговаря срещата. Той е последният човек, който вижда изобретателя жив. Никола Тесла умира на 7 януари 1943 г. Тъй като винаги е настоявал никой да не го безпокои и на вратата му висяла специална табелка, бил намерен от прислужница два дни след смъртта. Тялото му е кремирано и урната с пепелта е предоставена на гробището в Ню Йорк. На погребението му присъствали над 2000 души. Върху ковчегата му, носен от нобелови лауреати, били поставени сръбското и американското знаме. Изпращат го с признанието, че това е „един от най-големите умове на човечеството“.

Незабравеният Тесла. По-късно останките му са преместени в Белград, в единствения музей в света, в който се съхраняват стотици хиляди оригинални документи, инструменти и апарати, планове, чертежи и лични вещи на учения. Музеят влиза в списъка на ЮНЕСКО през 2003 г. поради ролята си в историята на електрификацията на света и бъдещите технологични подобрения в тази област. Името на изобретателя днес носят: Тесла Общество, 26-километра широк лунен кратер, планета 2244, най-голямата електроцентрала в Сърбия, летище в Белград, електрическа автомобилна компания „Тесла Моторс“, научни награди...

Мария Рашкова

Никола Тесла

конструира специално устройство-трансформатор - едно от най-популярните му и впечатляващи изобретения, наречено индукционна „Бобина на Тесла“. Самият Тесла счита, че това е най-важното му откритие, тъй като доказва, че електрическата енергия може да бъде пренасяна на големи разстояния без използването на проводници. В това негово откритие лежи концепцията за свободната енергия, която може да бъде уловена с приемник. Тесла вярвал, че енергията от Слънцето може да се улови с антена. И бил прав. В публикувания дневник с наблюденията си „Записки от Колорадо Спрингс 1899-1900 г.“ той споделя, че е получил сигнали от друга планета - твърдение, посрещнато с насмешка от повечето научни списания.

Преди Първата световна война Тесла патентова много свои открития и продава голяма част от патентите, за да инвестира в проект за универсален предавател.

„Тесла запали небето“. Триумфът му е през 1905 г., когато един от най-богатите американци, Джон Морган, построява на остров Лонг-Алейнд грандиозна 57-метрова кула, забита 36 метра в земята, с 55-тонен метален купол на върха с диаметър 20 метра. „Тесла запали небето над океана на хиляди мили“ - пишат вестниците. Въсъщност, той създава система за преда-

искал да плаши никого, той просто постигнал целта си - на 25 мили от кулата под бурните аплодисменти на присъстващите изведнъж грейнали 200 електрически крушки - електрическият заряд бил предаден без каквито и да било проводници. Авторът на експеримента бил Никола Тесла, наричан от Марк Твен повелител на мълниите, а от Ръдърфорд - вдъхновен пророк на електричеството.

Неизтоцимият ум. Тесла работи и по много други проекти, но поради липса на средства, идеите останали в бележниците му. Много от правилата, разработени от него, влизат в съвременните основи на техниката на безопасност при работа с високочестотни токове. Електрическите му апарати се използват за медицински изследвания. Проучванията му водят до откриване на метод за почистване на замърсени повърхности и пори, за убиване на микроби и е приложим в съвременната електротерапия. Тесла е един от първите, патентовал метод за получаване на токове, които могат да се използват за радиовръзка. През 1893 г. изобретява мачтовата антена и построява първия вълнов радиопредавател, няколко години преди Попов и Маркони. През 1943 г. Върховният съд на САЩ потвърждава първенството на Тесла в тази област.

Мария Орстик

нето на антигравитационна летяща машина и с това, че двамата осъществяват контакти с извънземни. Никола е учен, гений на електромагнетизма, а Мария е момиче с дълга коса под кръста - „антените“ за връзка с извънземния свят, което преподава балет и води курсове по езици. След като един ден изпада в транс, започва да действа като медиум и да получава всички видове технически данни и чертежи, свързани с изграждането на антигравитационен летящ кораб.

Никола е емигрант в Ню Йорк, а Мария е емигрант в Берлин. И двамата са много строго охранявани от военните и разузнавателните агенции: Тесла от ФБР и OSS,

За връзка с редакторите на "Трибуна Арсенал":
Деляна Бобева: 0882 98 70 13, e-mail: didab@abv.bg
Диана Рамналиева: 0882 98 70 14,
e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg
Мария Рашкова: 0882 98 70 12, e-mail: mvrashkova@abv.bg